

Ladislav Igenyes

Aplikácia oprávnení zamestnanca neštátnej bezpečnostnej služby pri ochrane objektu environmentálneho charakteru

Abstrakt: Príspevok sa zaoberá problematikou ochrany objektu environmentálneho charakteru neštátnou bezpečnostnou službou, preventívnym pôsobením s dôrazom na oblasť ochrany životného prostredia a predchádzaniu environmentálnej kriminality. Predmetný príspevok s názvom „Aplikácia oprávnení zamestnanca neštátnej bezpečnostnej služby pri ochrane objektu environmentálneho charakteru“ je súčasťou výstupov vedeckovýskumnej úlohy VÝSK. 266 „Pôsobnosť policajtov prvého kontaktu na mieste policajno-relevantnej udalosti environmentálneho charakteru“.

Kľúčové slová: ochrana objektu, životné prostredie, neštátna bezpečnostná služba, environmentálna kriminalita

Abstract: The article deals with the issue of protection of an environmental object by a non-state security service, preventive action with an emphasis on the area of environmental protection and the prevention of environmental crime. The article in question, entitled "Application of the authorizations of an employee of a non-state security service in the protection of an object of an environmental nature" is part of the outputs of the scientific research task of VÝSK. 266 "Authority of first contact police officers at the scene of a police-relevant event of an environmental nature".

Keywords: object protection, environment, non-state security service, environmental crime

Úvod

Environmentalistiku môžeme definovať ako náuku o životnom prostredí ktorým je všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov vrátane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja. Jeho zložkami sú najmä ovzdušie, voda, horniny pôda i samotné organizmy.¹ Z tejto definície môžeme jednoznačne odvodiť dôležitosť ochrany týchto zložiek, ktorá zahŕňa činnosti, ktorými sa predchádza znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia alebo sa toto znečisťovanie alebo poškodzovanie obmedzuje a odstraňuje. Zahŕňa ochranu jeho jednotlivých zložiek alebo konkrétnych ekosystémov a ich vzájomných väzieb, ale aj ochranu životného prostredia ako celku. V zmysle príslušného ustanovenia zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov, pri ochrane životného prostredia je každý povinný predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji,² predchádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie. Každý, kto využíva územie alebo prírodné zdroje, projektuje, vykonáva alebo odstraňuje stavby, je povinný také činnosti vykonávať len po zhodnotení ich vplyvov na životné prostredie a zaťaženie územia,

¹ Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov § 2.

² Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov § 17.

a to v rozsahu ustanovenom zákonom a osobitnými predpismi. Kto zistí, že hrozí poškodenie životného prostredia alebo že k nemu už došlo, je povinný urobiť v medziach svojich možností nevyhnutné opatrenia na odvrátenie hrozby alebo na zmiernenie následkov a bez meškania ohlásiť tieto skutočnosti orgánu štátnej správy; povinnosť zasiahnuť nemá ten, kto by tým ohrozil život alebo zdravie svoje alebo blízkej osoby.³

Tak ako je uvedené vyššie, jednou zo zložiek životného prostredia je voda. Voda ako životne dôležitá zložka životného prostredia je nenahraditeľná surovina a prírodné bohatstvo, ktorá má strategický význam pre bezpečnosť štátu, a ktorej nedostatok môže spôsobiť ohrozenie života a zdravia obyvateľstva alebo ohroziť plnenie základných funkcií štátu. Zákon o hospodárskej mobilizácii definuje vodu ako životne dôležitý zdroj nasledovne „*životne dôležitým zdrojom zdroj, ktorého narušenie alebo znefunkčnenie v dôsledku pôsobenia rizikového faktora môže spôsobiť ohrozenie alebo narušenie politického a hospodárskeho chodu štátu alebo ohrozenie života a zdravia obyvateľstva, najmä zdroj pitnej vody, výrobný energetický zdroj, prvok distribučnej sústavy energetiky a plynárenstva a zdroj zásob pohonných hmôt a ropy.*“⁴

Ochrana vody

Ochrana vody a vodných zdrojov je ustanovená v najdôležitejšom zákone suverénneho a nezávislého štátu, ktorým je Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“). Ústava v základných ustanoveniach jasne definuje, že nerastné bohatstvo, jaskyne, podzemné vody, prírodné liečivé zdroje a vodné toky sú vo vlastníctve Slovenskej republiky. Slovenská republika chráni a zveľaďuje toto bohatstvo, šetrne a efektívne využíva nerastné bohatstvo a prírodné dedičstvo v prospech svojich občanov a nasledujúcich generácií. Preprava vody odobratej z vodných útvarov nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky cez hranice Slovenskej republiky dopravnými prostriedkami alebo potrubím sa zakazuje; zákaz sa nevzťahuje na vodu na osobnú spotrebu, pitnú vodu balenú do spotrebiteľských obalov na území Slovenskej republiky a prírodnú minerálnu vodu balenú do spotrebiteľských obalov na území Slovenskej republiky a na poskytnutie humanitárnej pomoci a pomoci v núdzových stavoch. Podrobnosti o podmienkach prepravy vody na osobnú spotrebu a vody na poskytnutie humanitárnej pomoci a pomoci v núdzových stavoch ustanoví zákon.⁵ Základné podmienky sú ustanovené zákonom o vodách, ktorý v príslušných ustanoveniach uvádza všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine.⁶

Dôležitou oblasťou, ktorej je potrebné venovať zvýšenú pozornosť je vypúšťanie splaškových odpadových vôd a komunálnych odpadových vôd do povrchových vôd v tzv. citlivých oblastiach. Obrovská výstavba, ktorá prebieha na pôdach najlepšej bonity, hlavne na Žitnom ostrove môže nepriaznivo pôsobiť na podzemné vody využívané na zásobovanie obyvateľstva a priemyslu pitnou vodou. Investori, ktorí využili tzv. stavebný a hypotekárny boom postavili množstvo domov a bytových domov bez existujúcej infraštruktúry, hlavne v oblasti ochrany životného prostredia. V niektorých obciach, ktoré mali 200 až 500 obyvateľov sa touto výstavbou navýšil počet obyvateľov (samozrejme bez trvalého pobytu) nezriedka na

³ Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov, § 19.

⁴ Zákon č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov, § 3 písm. e)

⁵ Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, Čl. 4.

⁶ Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), § 1 ods. 2 písm. a).

3 000 až 5 000. Tieto výstavby prebiehali bez zosieťovanej verejnej kanalizácie, pričom osoby, ktoré tieto domy, byty zakúpili si svojpomocne budovali žumpy. V niektorých obciach sa pripájali na už existujúcu verejnú kanalizáciu, ktorú si príslušne obce vybudovali z vlastných finančných prostriedkov, prípadne z Euro fondov. V poslednom období však tieto obce prestali novú výstavbu pripájať do existujúcej verejnej kanalizačnej siete z kapacitných dôvodov čističky odpadových vôd. Tým vznikol obrovský problém pri likvidácii odpadových splaškových vôd a komunálnych odpadových vôd a ich vypúšťaním do tzv. citlivých oblastí. Na čistenie týchto odpadových vôd sú pred vypúšťaním kladené zvýšené požiadavky, najmä čo sa týka odstraňovania dusíka a fosforu, ktoré je vyjadrené limitnými hodnotami ukazovateľov, ktoré sú prísnejšie v citlivých oblastiach. Citlivé oblasti sú vodné útvary:

- a) v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiadúcemu stavu kvality vôd,
- b) ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje,
- c) ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťania odpadových vôd.⁷

Komunálne odpadové vody pred ich vypúšťaním do povrchových vôd alebo podzemných vôd musia prejsť čistením v čistiarni odpadových vôd, ktorým sa zabezpečia požadované limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia vypúšťaných vôd v závislosti od veľkosti zdroja znečistenia. Čistiareň odpadových vôd môžeme definovať ako súbor objektov a zariadení na čistenie odpadových vôd a osobitných vôd pred ich vypúšťaním do povrchových vôd alebo do podzemných vôd alebo pred ich iným použitím. Prívod odpadových vôd do čistiarne sa môže zabezpečovať aj iným spôsobom ako stokovou sieťou najmä dovozom fekálnym vozidlom.⁸ Práve pri takomto vyvážaní odpadových vôd môže dochádzať k porušovaniu príslušných zákonov a páchaniu protiprávnej činnosti na úseku ochrany prírody, kedy osoba obsluhujúca fekálne vozidlo z dôvodu úspory finančných prostriedkov nevyvezie odpadové vody do čistiarne odpadových vôd, ale vypustí do toku povrchovej vody, napr. rieky alebo na poľnohospodármi obrábanú pôdu.

Ochrana objektu environmentálneho charakteru

V prípade, že vezmeme do úvahy základnú definíciu ustanovenú zákonom o vodách, ktorá čistiareň odpadových vôd definuje ako „*súbor objektov a zariadení na čistenie odpadových vôd a osobitných vôd pred ich vypúšťaním do povrchových vôd alebo do podzemných vôd alebo pred ich iným použitím*“ môžeme tento súbor objektov priradiť spoločný názov „Objekt environmentálneho charakteru“, ktorý plný veľmi dôležité úlohy na úseku ochrany životného prostredia.

Ak vychádzame z definície zákona o hospodárskej mobilizácii, ktorý definuje vodu ako životne dôležitý zdroj, ktorého narušenie alebo znefunkčnenie v dôsledku pôsobenia rizikového faktora môže spôsobiť ohrozenie alebo narušenie politického a hospodárskeho chodu štátu alebo ohrozenie života a zdravia obyvateľstva, najmä zdroj pitnej vody, musíme konštatovať, že takýto objekt vyžaduje vyšší stupeň ochrany, minimálne na úrovni objektu ďalšej dôležitosti, ktorými sú objekty obrannej infraštruktúry, ktorých poškodenie alebo zničenie obmedzí činnosť

---

⁷ Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), § 33.

⁸ Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), § 2 písm. b).

ozbrojených síl alebo chod hospodárstva Slovenskej republiky.⁹ Tieto objekty sa do kategórii podľa všeobecných kritérií a podľa osobitných kritérií. Do kategórie ďalších dôležitých objektov sa zaraďujú vybrané objekty, ktoré v čase vojny alebo vojnového stavu majú význam z **hľadiska zabezpečenia** činnosti ozbrojených síl, chodu hospodárstva Slovenskej republiky, výroby, uskladnenia a odberu životne dôležitých výrobkov, životne dôležitých tovarov a poskytovania služieb pre činnosť ozbrojených síl, prepravy na pozemných komunikáciách a železničných tratiach, výroby energií a ich rozvodu a prepravy strategických surovín, prenosu údajov potrebných pre ozbrojené sily, plnenia opatrení hospodárskej mobilizácie, pitnej **vody a jej rozvodu**, úloh, ktoré vyplývajú pre Slovenskú republiku zo záväzkov z medzinárodných zmlúv o spoločnej obrane proti napadnutiu a z medzinárodných zmlúv vojenskej povahy, výroby alebo uskladnenia komodít na území Slovenskej republiky, ak ich výroba alebo uskladnenie nie je zabezpečené iným spôsobom a z **hľadiska následkov ich zničenia na objekty osobitnej dôležitosti**.¹⁰

Na základe uvedeného je nutné uviesť orgány príslušné a zodpovedné za obranu alebo ochranu týchto objektov. Obranu môžeme definovať ako súbor prvkov, ktoré **aktívne**, čiže represívne pôsobia proti samotnému útoku, teda čin alebo príprava na odvrátenie útoku, resp. napadnutia. Z tejto definície ako i z príslušného ustanovenia zákona o obrane Slovenskej republiky môžeme konštatovať, že **za obranu** objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov určených vládou Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) zodpovedá Ministerstvo obrany Slovenskej republiky.¹¹

V zmysle vyššie uvedenej definície **za ochranu** objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov určených vládou zodpovedajú v rozsahu svojej pôsobnosti ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy, ďalšie orgány štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou a subjekty hospodárskej mobilizácie (ďalej len „príslušné zodpovedné orgány“). Ochrana týchto objektov sa zabezpečuje aj pri ich obrane.¹²

Vzhľadom na to, že príslušné zodpovedné orgány nedisponujú vlastnými štátnymi bezpečnostnými zložkami, ochranu týchto objektov zabezpečujú prostredníctvom zmluvných vzťahov prostredníctvom neštátnych bezpečnostných služieb. K ľahšej orientácii v riešenej problematike musíme ozrejmiť dva pojmy a to – ochrana objektu a neštátne bezpečnostné služby.

Ochrana objektov môžeme definovať ako súhrn bezpečnostných technických a režimových opatrení, ktoré smerujú k prekazeniu akejkoľvek nepriateľskej činnosti proti objektu a osobám, ktoré sa v objekte nachádzajú, s cieľom zabrániť útokom na osoby a majetok, ktoré smerujú k porušovaniu stanoveného režimu, klúdu a poriadku. Môžeme rozlišovať ochranu:

- osôb, ktoré predstavujú opatrenia k zaisteniu bezpečnosti osôb, ich života, zdravia, osobnej integrity,

---

⁹ Zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky, § 27 ods. 2.

¹⁰ Vyhlášky Ministerstva obrany Slovenskej republiky č. 353/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá na zaradenie objektov obrannej infraštruktúry do kategórie objektov osobitnej dôležitosti a do kategórie ďalších dôležitých objektov, § 4 ods. 1

¹¹ Zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky, § 27 ods. 5.

¹² Zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky, § 27 ods. 4.

- majetku, realizovanú ako opatrenie zamedzeniu ohrozenia majetku osôb prípadne organizácii, páchanie majetkovej trestnej činnosti, ako i zamedzeniu vstupu nepovolaných osôb do chránených objektov a priestorov, k chránenému záujmu.

Pri zabezpečovaní ochrany objektov s vyšším prípustným stupňom bezpečnostného rizika je potrebné využiť kombináciu všetkých druhov ochrán, teda:

- klasickú ochranu** - využitie mechanických zábranných prostriedkov, ktoré sťažujú alebo zabraňujú nepovolanej osobe vniknúť do chráneného objektu alebo manipulovať s chránenými predmetmi. Uplatnenie mechanických zábranných prostriedkov spočíva v ich mechanickej pevnosti, odolnosti použitých materiálov v nadväznosti na ostatné druhy ochrany. Zahŕňa napríklad oplietenie objektu a jeho dôležitých častí, využívanie dverí, brán na vstupoch a vjazdoch, okien, mreží a pod. Tieto prvky môžeme využívať v štyroch základných okruhoch ochranných zón ako obvodová ochrana, plášťová ochrana, priestorová (vnútorná) ochrana a predmetová ochrana.
- fyzickú ochranu** - bezprostredné stráženie objektu, priestoru, predmetov a iných chránených záujmov fyzickými osobami. Môžu ju vykonávať príslušníci ozbrojených zborov, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených síl, zamestnanci súkromných bezpečnostných služieb a pod. Pracovníci poverení fyzickou ochranou v rozsahu stanovenými príslušnými predpismi zabraňujú rozkrádaniu, strate, zneužitiu, poškodeniu, prípadnému zničeniu majetku a neoprávnenému vstupu alebo vjazdu nepovolaných osôb a dopravných prostriedkov do chráneného objektu alebo chráneného priestoru.
- technickú ochranu** – je určitou nadstavbou klasickej ochrany a fyzickej ochrany. Podporuje a zvyšuje efektívnosť fyzickej ochrany. Jedná sa o súbor snímacích, prenosových a vyhodnocovacích zariadení, ktoré ako celok signalizujú neštandardnú situáciu, do ktorej radíme napr. poplachový systém, ktorý predstavuje inštaláciu elektrických prvkov, ktoré reagujú na manuálny podnet (manuálny zásah do systému) alebo automatickú detekciu prítomnosti nebezpečenstva.
- režimovú ochranu** – súhrn administratívne – organizačných opatrení, ktoré vymedzujú pohyb osôb v chránenom objekte, chránenom priestore a jeho okolí, ako aj tok informácií súvisiacich s ochranou daného chráneného objektu resp. chráneného priestoru.¹³

Neštátne bezpečnostné služby môžeme ich rozdeliť podľa činností a oprávnení, ktorými disponujú:

- Obecná polícia** – je poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v obci a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení obce, z uznesení obecného zastupiteľstva a z rozhodnutí starostu obce. Tvoria ju príslušníci obecnej polície, ktorí sú zamestnancami obce. Pri plnení úloh majú postavenie verejného činiteľa.¹⁴
- Súkromné bezpečnostné služby** – jedná sa o súkromné podnikateľské subjekty, ktoré svoje služby poskytujú na komerčnom základe v súlade s ustanoveniami zákona č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti). Zákon o súkromnej bezpečnosti (ďalej len

¹³ IGENYES, L., HOLUBICKÝ, V.: Ochrana určených osôb a objektov 1 -Mechanické zábranné prostriedky, Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018, s. 22 ISBN 978-80-8054-786-8

¹⁴ Zákon Slovenskej národnej rady č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii

„zákon o SB“) upravuje poskytovanie služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti ako i výkon štátneho dozoru Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) a kontroly Policajným zborom v oblasti súkromnej bezpečnosti.

Vzhľadom na to, že služby na komerčnom základe v zmysle príslušných ustanovení zákona o SB môže poskytovať iba súkromná bezpečnostná služba v ďalšom texte obecnej polícii nebude venovaná pozornosť.

Súkromná bezpečnosť sa v zmysle príslušných ustanovení zákona o SB poskytuje ako bezpečnostná služba a technická služba. Druhy bezpečnostnej služby sú:

- a) **strážna služba** – sú činnosti vykonávané pri ochrane majetku na verejne prístupnom mieste, ochrana majetku na inom než verejne prístupnom mieste, ochrana osoby, ochrana majetku a osoby pri preprave, ochrana prepravy majetku a osoby, zabezpečovanie poriadku na mieste zhromažďovania osôb, prevádzkovanie zabezpečovacieho systému alebo poplachového systému, prevádzkovanie ich častí, vyhodnocovanie narušenia chráneného objektu alebo chráneného miesta, prevádzkovanie zabezpečovacieho systému alebo poplachového systému, vypracúvanie plánu ochrany alebo monitorovanie pohybu a konania osoby v chránenom objekte, na chránenom mieste alebo v ich okolí.
- b) **profesionálna cezhraničná preprava eurovej hotovosti cestnou dopravou**
- c) **detektívna služba** - sú činnosti ako hľadanie osoby, hľadanie majetku, získavanie údajov, ktoré môžu slúžiť ako dôkazný prostriedok v konaní pred súdom alebo správnym orgánom, získavanie údajov o osobnom stave fyzickej osoby a získavanie informácií o konaní fyzickej osoby alebo právnickej osoby alebo o ich majetkových pomeroch, získavanie informácií v súvislosti s vymáhaním pohľadávky alebo získavanie údajov o protiprávnom konaní ohrozujúcom obchodné tajomstvo.
- d) **odborná príprava a poradenstvo** – je príprava na výkon strážnej služby, príprava na výkon detektívnej služby, príprava na výkon profesionálnej cezhraničnej prepravy eurovej hotovosti cestnou dopravou, poskytovanie odborných rád pri prevádzkovaní profesionálnej cezhraničnej prepravy eurovej hotovosti cestnou dopravou, poskytovanie odborných rád pri prevádzkovaní strážnej služby alebo poskytovanie odborných rád pri prevádzkovaní detektívnej služby.

Vyššie uvedené činnosti môže vykonávať právnická osoba alebo fyzická osoba podnikateľ na základe licencie udelenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo) na základe podanej žiadosti a po splnení podmienok ustanovených zákonom o SB. Vzhľadom na to, že najviac bezpečnostných služieb podniká v oblasti strážnych služieb, v ďalšej časti sa budem venovať iba strážnej službe ako i oprávneniam zamestnancov pri poskytovaní strážnej služby.

Aplikácia oprávnení zamestnanca pri výkone fyzickej ochrane objektu

Výkonom fyzickej ochrany na objekte môže byť poverená osoba, ktorá spĺňa podmienku veku (18 rokov), je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu, spĺňa podmienky bezúhonnosti, spoľahlivosti, zdravotnej spôsobilosti a odbornej spôsobilosti, teda je držiteľom preukazu odbornej spôsobilosti typu „S – pre strážnu službu“, prípadné „P - na výkon pátrania“, prípadne „CIT - výkon cezhraničnej prepravy“. Preukaz odbornej spôsobilosti uchádzač o zamestnanie, prípadne zamestnanec môže získať na základe odbornej prípravy a úspešného

zvládnutia skúšok odbornej spôsobilosti v zmysle príslušných ustanovení zákona o SB. Fyzickú ochranu na objekte môže zamestnanec poverený výkonom fyzickej ochrany alebo pátrania vykonávať formou obchôdzky, strážením na stanovišti, prevádzkovaním zabezpečovacieho systému alebo poplachového systému a priamym riadením a kontrolou týchto činností. V ďalšom si musíme vysvetliť niektoré pojmy týkajúce sa výkonu fyzickej ochrany:

- a) **obchôdzkou** rozumieme priamy výkon činností striedavým premiestňovaním sa osoby poverenej výkonom fyzickej ochrany v tom istom chránenom objekte alebo na tom istom chránenom mieste.
- b) **strážením** priamy výkon činností prítomnosťou osoby poverenej výkonom fyzickej ochrany na strážnom stanovisku v chránenom objekte, na chránenom mieste alebo pri chránenej osobe, alebo pri chránenom majetku, kde tieto činnosti má vykonávať,
- c) **zásahom** činnosť osoby poverenej výkonom fyzickej ochrany alebo pátrania, pri ktorej sa zasahuje do práv a slobôd inej osoby,
- d) **vecným bezpečnostným prostriedkom** vec vrátane zvierat'a, ktorá je určená na to, aby sa použila ako zbraň alebo vec na zastavenie, prípadne obmedzenie pohybu osoby, zvierat'a alebo vozidla alebo na obmedzenie funkcie iného technického zariadenia.¹⁵

Využívanie jednotlivých foriem a metód pri poskytovaní fyzickej ochrany je podmienené viacerými skutočnosťami. Záleží od objektu na ktorom sa fyzická ochrana má vykonávať, napr. či sa jedná o klasický objekt alebo objekt osobitnej dôležitosti, resp. o ďalší dôležitý objekt. Vždy však je potrebné zohľadniť aj požiadavky stanovené klientom. Pred podpísaním zmluvy sa vždy musí vykonať bezpečnostná analýza objektu, ktorej výsledky sa prerokujú s klientom, spracujú sa projekty a smernice, ktoré by mali byť súčasťou zmluvy. Po vzájomnej dohode a podpísaní zmluvy o ochrane daného objektu sa pristúpi k plneniu zmluvnej povinnosti.

Zamestnanec súkromnej bezpečnosti poverený výkonom fyzickej ochrany na príslušnom objekte má zákonom o SB dané oprávnenia, ktoré mu udeľujú určité právomoci, ale aj povinnosti. Osoba poverená výkonom fyzickej ochrany oprávnená:

- a) presvedčiť sa zrakom, hmatom alebo technickými prostriedkami, či ten, kto vstupuje do chráneného objektu alebo na chránené miesto alebo z neho vystupuje, nemá pri sebe alebo na sebe predmety pochádzajúce z protiprávnej činnosti súvisiacej s chráneným objektom, chráneným miestom alebo chránenou osobou alebo nemá pri sebe alebo na sebe predmety, ktorými by mohol spáchať protiprávnu činnosť, a tieto mu odobrať,
- b) zakázať vstup do chráneného objektu alebo na chránené miesto nepovolaným osobám,
- c) zakázať vstup do chráneného objektu alebo na chránené miesto osobám, ktoré majú pri sebe zbraň, ak je do chráneného objektu alebo na chránené miesto vstup so zbraňou zakázaný,

---

¹⁵ Zákon č. 473/2005 o o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti), § 8.

- d) viesť evidenciu o vstupe alebo výstupe osôb a dopravných prostriedkov do chráneného objektu alebo z chráneného objektu alebo na chránené miesto alebo z chráneného miesta, na tento účel je oprávnený vyžadovať preukázanie totožnosti alebo preukázanie príslušnosti k ozbrojenému zboru, ozbrojenému bezpečnostnému zboru alebo ozbrojeným silám Slovenskej republiky,
- e) zaznamenávať technickými prostriedkami vstup alebo výstup osôb a dopravných prostriedkov do chráneného objektu alebo na chránené miesto alebo z chráneného objektu alebo z chráneného miesta,
- f) vyžadovať preukázanie totožnosti u osoby, ktorá je pristihnutá pri páchaní priestupku alebo trestného činu, ktorý súvisí s výkonom fyzickej ochrany, alebo bezprostredne po spáchaní takéhoto priestupku alebo trestného činu,
- g) v súvislosti s výkonom fyzickej ochrany vyžadovať preukázanie totožnosti osoby, ktorá bola pristihnutá pri neoprávnenom vstupe do chráneného objektu alebo na chránené miesto, alebo osoby, ktorá bola pristihnutá pri neoprávnenom výstupe z chráneného objektu alebo z chráneného miesta,
- h) presvedčiť sa, či ten, kto vstupuje do chráneného objektu alebo na chránené miesto s dopravným prostriedkom alebo z neho vystupuje s dopravným prostriedkom, nemá v dopravnom prostriedku alebo na dopravnom prostriedku predmety alebo zvieratá pochádzajúce z protiprávnej činnosti súvisiacej s chránenou osobou alebo s chráneným objektom, alebo s chráneným miestom, alebo predmety, ktorými by mohol spáchať protiprávnu činnosť, a tieto mu odobrať,
- i) na čas nevyhnutný, do príchodu policajta, Vojenskej polície alebo obecnej polície, predviesť na strážne stanovisko osobu, ktorá bola pristihnutá pri páchaní priestupku alebo bezprostredne po spáchaní priestupku, alebo ktorá bola pristihnutá pri neoprávnenom vstupe do chráneného objektu alebo na chránené miesto alebo pri neoprávnenom výstupe z chráneného objektu alebo z chráneného miesta,
- j) za podmienok podľa osobitného predpisu presvedčiť sa, či osoba, ktorá vstupuje do chráneného objektu alebo na chránené miesto alebo z neho vystupuje nie je pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok,
- k) vyviesť nepovolanú osobu z chráneného objektu alebo z chráneného miesta.¹⁶

Z uvedeného je zrejmé, že zamestnanec súkromnej bezpečnostnej služby pri výkone fyzickej ochrany na chránenom objekte disponuje pomerné rozsiahlymi oprávneniami. Ďalším oprávneným, ktorým disponuje je oprávnenie na vykonanie zásahu a v súvislosti s tým i k použitiu vecného bezpečnostného prostriedku. Zákon o SB toto oprávnenie definuje nasledovne „Osoba poverená výkonom fyzickej ochrany alebo pátrania môže vykonať zásah, len ak je porušovaný alebo ohrozovaný záujem chránený bezpečnostnou službou a len v súlade so zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Iné úkony vyžadujúce súčinnosť tretích osôb môže vykonávať len s ich súhlasom. Pri zásahu môže použiť vecný bezpečnostný prostriedok a hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany. Pred použitím vecného bezpečnostného prostriedku je povinná vyzvať osobu, proti ktorej zasahuje, aby upustila od konania, ktorým porušuje alebo ohrozuje záujem chránený

¹⁶ Zákon č. 473/2005 o o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti), § 50 ods. 4.

bezpečnostnou službou, s výstrahou, že bude použitý niektorý z vecných bezpečnostných prostriedkov. Od výzvy a výstrahy môže upustiť iba v prípade, keď je sama napadnutá alebo je ohrozený život alebo zdravie inej osoby a vec neznesie odklad alebo tomu bránia iné okolnosti. O tom, ktorý vecný bezpečnostný prostriedok použije, rozhoduje podľa konkrétnej“¹⁷

V prípade, že by prevádzkovateľ bezpečnostnej služby poskytoval výkon fyzickej ochrany na objekte environmentálneho charakteru, ktorý by bol zaradený v kategórii ďalších dôležitých objektov jeho zamestnanci poverení výkonom fyzickej ochrany daného objektu by disponovali vyššie uvedenými oprávneniami, samozrejme aj povinnosťami v zmysle príslušných stanovení zákona o SB.

V prípade vzniku krízovej situácie, pri zvýšení bezpečnostného rizika a možnosti teroristického útoku, pri sabotáži, krádeži chráneného materiálu, ako aj pri všeobecnom ohrození objektu, musí byť v smernici určený spôsob doplnenia prostriedkov a prechod od ochrany k obrane objektu. Stupeň opatrení na zvýšenie ochrany bude zodpovedať stupňu možného ohrozenia

Záver

Odhaľovanie environmentálnej kriminality je pomerne náročne aj vzhľadom na skutočnosť, že následky tejto trestnej činnosti na životnom prostredí sa môžu prejaviť aj s odstupom niekoľkých desiatok rokov, a to aj z dôvodu vysokej latentnosti páchania takéhoto protiprávneho konania. Odhaľovanie a následné vyšetrovanie environmentálnych trestných činov je často komplikované aj skutočnosťou, ktorá vykazuje znaky organizovaného zločinu medzinárodného charakteru (napr. navážanie rôzneho odpadu, prípadne chemických látok, rádioaktívnych látok na rôzne objekty bývalých poľnohospodárskych družstiev, resp. zaniknutých podnikov, ohrozovanie plynulej činnosti zdrojov vody a čističiek odpadových vôd). Jedinou možnosťou predchádzania páchania takýchto trestných činov je využívanie prevencie v maximálne možnom merítku. Za takéto preventívne opatrenie môžeme považovať aj využívanie súkromných bezpečnostných služieb pri ochrane objektov environmentálneho charakteru. Vzhľadom na to, že sa môže jednať o objekt, ktorý je zaradený do kategórie ďalších dôležitých objektov, práve preventívnou činnosťou súkromných bezpečnostných služieb môžeme ochrániť zdroje vody (vodojemy, podzemné vody a pod.), resp. čističky odpadových vôd (ohrozenie životného prostredia, zdravia a života ľudí a pod.), ktorých vyradenie by mohlo spôsobiť v dôsledku pôsobenia rizikového faktora ohrozenie alebo narušenie politického a hospodárskeho chodu štátu alebo ohrozenie života a zdravia obyvateľstva, najmä zdroj pitnej vody, musíme konštatovať, že takýto objekt vyžaduje vyšší stupeň ochrany.

Zoznam použitej literatúry

IGENYES, L., HOLUBICKÝ, v.: Ochrana určených osôb a objektov 1 -Mechanické zábranné prostriedky, Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018, s. 179. ISBN 978-80-8054-786-8

VELAS, A. ZVAKOVÁ, Z., BOROŠ, M.: Bezpečnostné systémy - Fyzická ochrana objektov, Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, 2021, ISBN 978-80-554-1805-6

ŠIMON, L.: Dezinformácia a dôkazné prostriedky In. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie zo dňa 2.10.2015 Akadémia PZ v Bratislave. ISBN 978-80-8054-635-9

---

¹⁷ § 50 ods. 2 zákona č. 473/2005 o o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti)

LISOŇ, M.: Odhaľovanie a objasňovanie trestných činov všeobecnej kriminality, Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2016, ISBN 978-80-8054-673-1, 248 s.

Krátky slovník slovenského jazyka. VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. ISBN 80-224-0003-3

Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky.

Zákon č. 473/2005 o o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti)

Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)

Zákon č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov

Zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky.

Zákon Slovenskej národnej rady č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii

Vyhláška Ministerstva obrany Slovenskej republiky č. 353/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá na zaradenie objektov obrannej infraštruktúry do kategórie objektov osobitnej dôležitosti a do kategórie ďalších dôležitých objektov

Kontaktné údaje

JUDr. Ladislav IGENYES, PhD.

Akadémia Policajného zboru v Bratislave

Katedra policajných vied

e-mail: ladislav.igenyes@minv.sk

